

Protocol

**Toelating
Schorsing en
Verwijdering**

Stichting Speciaal Onderwijs Fryslân

INHOUD:

1. Inleiding

1.1.	Uitgangspunten	3
1.2.	Bepalende principes	3
1.3.	Toepasselijke wetsbepalingen	4

2. Algemene uitgangspunten en toelatingsprocedure

2.1.	Formele regels toelating WEC-scholen	5
2.2.	Wanneer is er sprake van weigering?	5
2.3.	Besluitvorming	5
2.4.	Weigeringsgronden	6

3. Schorsing en verwijdering

3.1.	Schorsing	7
3.2.	Verwijdering: Bevoegd gezag neemt besluit	7
3.3.	Gronden voor verwijdering	8
3.4.	Schoolreglement als toetsingskader	9
3.5.	Procedure bij verwijdering	9

1. Inleiding

1.1. Uitgangspunten

De scholen van SO Fryslân bieden aan leerlingen en medewerkers een veilige omgeving met een passend pedagogisch klimaat. Een respectvolle omgang van leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers onderling is een belangrijk uitgangspunt van de scholen. Ten behoeve van die veiligheid en een stimulerende leeromgeving heeft elke school interne regels opgesteld, zodat duidelijk is wat onder een respectvolle omgang en gedrag worden verstaan. Deze regels geven tevens de grenzen aan waarbinnen er voor leerlingen plaats is op de scholen van SO Fryslân.

In specifieke gevallen kan het onvermijdelijk zijn om een leerling niet toe te laten tot de school, een leerling te schorsen of te verwijderen. De gronden hiervoor kunnen onderwijskundig zijn of het karakter van een sanctie hebben. Omdat het in deze gevallen gaat om maatregelen met juridische consequenties, volgt de school een zorgvuldige procedure en houdt ze zich aan de wettelijke regelingen die in dit protocol zijn vastgelegd.

1.2. Bepalende principes

Toelating

De leerplicht en de vrije schoolkeuze van ouders bepalen ons systeem van toelating en verwijdering. Nederland kent een leerplicht, waarin wordt bepaald dat kinderen met ingang van de maand volgend op die waarin ze 5 jaar zijn geworden leerplichtig zijn. Deze leerplicht eindigt als tenminste 12 volledige schooljaren een school is bezocht of aan het eind van het schooljaar waarin het kind de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt (art. 3 Leerplichtwet). Voor het regulier onderwijs is toelating daarom het uitgangspunt, weigering de uitzondering. De school van aanmelding heeft zorgplicht voor de aangemelde leerling en moet een zo passend mogelijk onderwijsaanbod doen.

De scholen van SO Fryslân vallen in de categorie Speciaal onderwijs voor zware ondersteuning. Sinds de invoering van de Wet op het Passend Onderwijs is de toelating tot het Speciaal Onderwijs alleen mogelijk op grond van een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband van (basis)scholen waar de leerling onder valt. Daarna beslist het bevoegd gezag van SO Fryslân over de feitelijke toelating van de leerling op één van haar scholen. Deze beslissing wordt gebaseerd op het toelatingsbeleid van het samenwerkingsverband alsmede het schoolondersteuningsprofiel.

Schorsing

Schorsing van een leerling is een zware sanctie, die kan worden toegepast als lichtere maatregelen ter voorkoming van wangedrag van leerlingen of hun ouders hebben gefaald. Het besluit tot schorsing wordt genomen door de schoolleiding. Voor schorsingen die langer duren dan één dag wordt de Inspectie van het Onderwijs in kennis gesteld. Een schorsing kan de opmaat vormen tot een verwijderingsprocedure.

Verwijdering

Verwijdering is een ingrijpende maatregel voor zowel leerling en ouders/verzorgers als voor de school, waaraan een zorgvuldige afweging van de belangen van de school en de leerling vooraf is gegaan. Alleen in zeer ernstige gevallen van wangedrag is verwijdering mogelijk zonder voorafgaande eerdere maatregelen of waarschuwing aan de ouders/verzorgers. De Wet Passend Onderwijs regelt, dat een leerling met extra ondersteuningsbehoefte niet kan worden verwijderd voordat er een andere school bereid is gevonden om de leerling toe te laten.

1.3. Toepasselijke wetsbepalingen

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) geeft voorschriften voor de in acht te nemen procedure.

Toelating, Weigering:	art. 40 t/m 43 WPO art. 40 t/m 44 WEC
Schorsing, Verwijdering:	art. 40 t/m 43 WPO art. 40 t/m 44 WEC

2. Algemene uitgangspunten en toelatingsprocedure

2.1. Formele regels toelating WEC-scholen

De toelating tot de scholen van SO Fryslân is wettelijk geregeld in de art. 39 t/m 45 van de WEC. Sinds de invoering van Passend Onderwijs is eerst een toelaatbaarheidsverklaring van de Commissie van Advies van het samenwerkingsverband nodig. De beslissing hierover wordt gebaseerd op recent onderzoeksmateriaal en eventueel nader onderzoek. Ouders die het niet eens zijn met de beslissing kunnen terecht bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs. Tegen het besluit over de toelaatbaarheid kan ook bezwaar worden aangetekend volgens de bezwaarprocedure van het samenwerkingsverband.

Nadat met de toelaatbaarheidsverklaring is vastgesteld dat de leerling het best tot zijn recht zal komen in het speciaal onderwijs, wordt door de scholen van SO Fryslân bekeken of plaatsing mogelijk is. Als de school toelating weigert terwijl er een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven, dan wordt die weigering zorgvuldig onderbouwd.

2.2. Wanneer is er sprake van weigering?

Er is sprake van weigering wanneer een school het verzoek van de ouders/verzorgers afwijst hun kind op een bepaald tijdstip tot de school toe te laten. Ook plaatsing op een wachtlijst is een vorm van weigering.

De school zal aangeven waarom een leerling niet tot de school kan worden toegelaten. Hierbij is het schoolondersteuningsprofiel van de school leidend. Bovendien wordt gekeken naar het toelatingsbeleid. Weigering in afwijking van het beleid is mogelijk, maar vergt een zwaardere motivering.

De school blijft zorgplichtig voor de leerling die geweigerd wordt en heeft de verantwoordelijkheid om een passende plek voor de leerling te vinden.

2.3. Besluitvorming

Een school dient binnen een termijn van zes weken op een verzoek om toelating te beslissen. Indien dit niet mogelijk is, deelt het bevoegd gezag dit aan de ouders/verzorgers mede en noemt daarbij een termijn waarbinnen wel de beslissing gegeven kan worden, doch uiterlijk binnen vier weken. Na deze termijn van tien weken wordt de leerling tijdelijk geplaatst tot de school een goede plek heeft gevonden.

Bij een besluit tot weigering van de leerling zijn er twee mogelijkheden.

De weigering is gebaseerd op de gegevens die de ouders/verzorgers zelf hebben verstrekt.

De weigering is gebaseerd op andere gegevens dan de ouders/verzorgers hebben verstrekt.

Ad.1

1. De school bericht de ouders/verzorgers schriftelijk dat hun kind niet wordt toegelaten en geeft daarbij de redenen aan. De school vermeldt dat bezwaar en beroep tegen de beslissing mogelijk is, door wie, binnen welke termijnen en bij welk orgaan.
2. Indien de ouders/verzorgers het niet eens zijn met de beslissing kan men bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs een verzoekschrift indienen.

2.4. Weigeringsgronden

In het algemeen bestaan er de volgende weigeringsgronden in het onderwijs.

1. de groep (school) is vol
2. de school kan de nodige zorg niet bieden
3. ernstige verstoring van de rust en de orde dreigt

Ad.1 De groep(school) is vol

In het toelatingsbeleid van de school is vastgelegd welk onderwijskundig verantwoord maximum aantal leerlingen tot de groep kan worden toegelaten boven het wettelijk vastgestelde aantal, waarop de formatie is gebaseerd.

Ad.2 De school kan de nodige zorg niet bieden

De school vindt dat zij niet in staat is de leerling de vereiste zorg te bieden en onderbouwt dat standpunt op grond van het Schoolondersteuningsprofiel.

Ad.3 Ernstige verstoring van de rust en orde dreigt

Het kan bij ernstige verstoring van de rust en orde gaan om gedrag van het kind, maar ook om gedrag van de ouders/verzorgers. Het kind is afkomstig van een andere school waar het is verwijderd. Het verzoek om toelating maakt deel uit van de verwijderingsprocedure van die andere school. Als de school over het verzoek om toelating beslist, wordt gemotiveerd waarom de overtuiging bestaat dat het kind aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de orde of rust op school zal verstoren. De geldende gedragsregels van de school zijn het toetsingskader, samen met de vraag of de school, voor zover aan de orde, de vereiste opvang kan bieden en zonodig daarvoor organisatorische en/of personele aanpassingen moet en kan doorvoeren. De criteria voor verwijdering (hoofdstuk 3.4) zijn leidraad bij het besluit de toelating te weigeren wegens ernstige verstoring van rust en orde.

3. Schorsing en verwijdering

3.1. Schorsing

Het schorsen van een leerling wordt toegepast als sanctiemaatregel of als inleiding tot een definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing als sanctie wordt gehanteerd als uiterste maatregel. Schorsing is bijvoorbeeld mogelijk als aan de leerling en de ouders/verzorgers herhaaldelijk is aangegeven dat het gedrag van de leerling ontoelaatbaar is, maar de situatie desondanks niet verbetert. Het schorsen van een leerling is dan een maatregel om duidelijk te maken aan de leerling en de ouders/verzorgers dat de grens van aanvaardbaar gedrag bereikt is. Een schorsing kan ook gevolgd worden door een beslissing om over te gaan tot verwijdering van de leerling van school.

De schoolleiding, daartoe gemandateerd door het bevoegd gezag, neemt het besluit tot schorsing, waarbij de duur maximaal één week (vijf schooldagen) bedraagt.

OF aanvullend: Het College van Bestuur wordt op de hoogte gesteld van de maatregel.

In alle gevallen volgt ook een melding aan de leerplichtambtenaar.

Ook het Samenwerkingsverband (SWV) kan betrokken worden bij een schorsing, in ieder geval krijgt het SWV een afschrift van de schorsingsbrief.

De directie gebruikt de schorsingsdag(en) om een gesprek te voeren met de ouders/verzorgers (eventueel met de leerling) waarin hoor- en wederhoor wordt toegepast. In het geval van een schorsing als sanctie wegens wangedrag wordt dit gesprek tevens benut om deze zeer ernstige waarschuwing te onderstrepen en afspraken te maken over het vervolgtraject.

De school, zorgt bij schorsing voor de voortgang van het onderwijs aan de leerling, bijvoorbeeld door het opgeven en bespreken van huiswerk.

Een schorsingsmaatregel wordt altijd schriftelijk aan de ouders/verzorgers van de leerling bekendgemaakt. (indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, wordt het aan de leerling bekend gemaakt). De redenen of de noodzaak van de schorsing worden in het besluit vermeld. Een schorsing van meer dan één dag wordt bovendien schriftelijk en met opgave van redenen aan de Inspectie van het Onderwijs gemeld.

Indien de ouders/verzorgers het niet eens zijn met het besluit tot schorsing kan men zich wenden tot de civiele rechter.

3.2. Verwijdering: Bevoegd gezag neemt besluit

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders/verzorgers. Daarom beslist niet de schooldirecteur over de verwijdering, maar het bevoegd gezag van SO Fryslân, i.c. het College van Bestuur.

Het verwijderingsbesluit geeft aan hoe het bevoegd gezag een afweging heeft gemaakt tussen het belang van de school bij verwijdering en het belang van de leerling om op de school te blijven.

3.3. Gronden voor verwijdering

Verwijdering is alleen mogelijk als voor de leerling een plaats op een andere school of instelling is gevonden (art.40, lid 5 WPO.)

De volgende gronden voor verwijdering kunnen worden aangevoerd:

1. de school kan niet (langer) voldoen aan de zorgbehoefte van de leerling
2. ernstig wangedrag van de leerling of ouders

Ad.1: Zorgbehoefte

Om te bepalen welke beslissingsruimte een school heeft is het van belang eerst vast te stellen of de leerling formeel wel thuis hoort in of toelaatbaar is tot het speciaal onderwijs.

Speciale scholen kunnen een leerling eventueel verwijderen op grond van zwaarwegende argumenten, die veelal gebaseerd zullen zijn op een ernstige andere problematiek dan de ondersteuningsbehoefte waarvoor de leerling is geplaatst. Men zal dan adviseren om naar een andere school voor speciaal onderwijs te gaan. Indien de ouders/verzorgers echter plaatsing willen handhaven op de huidige speciale school kan een verwijderingprocedure worden gestart.

Tenslotte kan een leerling ook worden verwijderd op verzoek van de inspecteur, indien hij van oordeel is dat de leerling op grond van de geconstateerde ondersteuningsbehoefte niet op de school had mogen worden toegelaten.

De mogelijkheden tot verwijdering op grond van zorgbehoefte komen overeen met de regels van de weigering een leerling op deze grond tot de school toe te laten (zie 2.4).

Ad.2: Verwijdering wegens ernstig wangedrag

Van wangedrag kan in uiteenlopende situaties sprake zijn: herhaaldelijk schoolverzuim, overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme dan wel seksuele intimidatie. Verwijdering is dan een sanctie. Ook het wangedrag van ouders/verzorgers, zoals intimidatie van leerkrachten, kan een reden zijn de leerling te verwijderen.

Procedureel is het volgende van belang:

1. Er zijn gedragsregels in het schoolreglement hoe we met wangedrag omgaan en wanneer de grens van verwijdering bereikt is (zie Procedure in 3.5).
2. Maatregelen ter voorkoming van herhaling hebben gefaald (schorsing, gedragsafspraken).
3. De leerling/ouders/verzorgers is/zijn gewaarschuwd dat bij de eerstvolgende herhaling tot verwijdering zal worden overgegaan.

Wanneer de leerling (of zijn ouder/verzorger) ondanks eerdere gedragsafspraken en ondanks een laatste waarschuwing zijn gedrag niet verbetert, gaat de school over tot verwijdering. Er is ook wangedrag denkbaar waarbij onmiddellijk verwijdering geboden is, zonder de genoemde eerdere maatregelen of voorafgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen.

In de verschillende stadia van de procedure wordt de inspectie geraadpleegd.

3.4. Schoolreglement als toetsingskader

De scholen van SO Fryslân baseren de beslissing over verwijdering van een leerling op het schoolreglement, dat per school regels en grenzen stelt aan het gedrag van leerlingen en personeel en aangeeft wanneer het bevoegd gezag sancties kan opleggen. Deze sancties zijn in de schoolgids omschreven, evenals de besluitvormingsprocedure. Verwijdering in afwijking van het omschreven beleid is niet onmogelijk, maar vergt een zwaardere afweging.

3.5 Procedure bij verwijdering

In art. 40 van WPO als WEC wordt een vaste procedure beschreven die in acht genomen dient te worden bij verwijdering. Sinds 1 augustus 2012 is er eveneens sprake van een verplichte herindicatie bij weigeringsgronden gebaseerd op de zorgbehoefte.

1. Het bevoegd gezag vraagt, alvorens tot verwijdering te besluiten, in ieder geval de mening van de directie, het team, het SWV en de inspectie. Geeft deze informatie geen aanleiding een laatste keer te proberen de situatie op te lossen, dan besluit het bevoegd gezag formeel tot verwijdering en zet de verwijderingsprocedure in gang.
2. De directie nodigt de ouders/verzorgers schriftelijk uit voor een gesprek waarin wordt gesproken over het voornemen van de school om over te gaan tot verwijdering van de leerling. Door dit gesprek weten de ouders dat het bevoegd gezag niet langer bereid is de oplossing op de huidige school te zoeken en dat er een nieuwe fase in werking treedt die op verwijdering is gericht. De directie onderbouwt het voornemen en geeft aan waarom het belang van de ouders/verzorgers en de leerling moet wijken voor het belang van de school. De reden en het doel van het gesprek worden aangegeven en de verdere procedure geschetst. De directeur licht het voornemen zo nodig toe en maakt een verslag van het gesprek.
3. Het verslag wordt schriftelijk en onderbouwd, met verwijzing naar het horen, aan de ouders/verzorgers en het bij de verwijdering betrokken personeel gestuurd.
4. Als er wel een andere school bereid is gevonden om de leerling toe te laten, maar de ouders/verzorgers weigeren hun kind aan te melden, gaat de school definitief over tot verwijdering. Het bevoegd gezag geeft daarbij gemotiveerd aan waarom het belang van de school bij verwijdering uiteindelijk zwaarder heeft gewogen dan het belang van de leerling om op de school te blijven.